

פרק לג

דיני ומנהגי חודש ניסן (פרק פג)

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק פג, סעיפים ג, ד, ו, וענו על השאלות הבאות:

1. העתיקו את הטבלה והשלימו את החסר. מדוע אין להתענות בכל חודש ניסן?

האירוע שחל בתאריך זה	התאריך
	א' בניסן
	א'-י"ב בניסן
	י"ג בניסן
	י"ד בניסן
	ט"ו-כ"א בניסן
	כ"ב בניסן
כיוון שעבר רוב החודש בקדושה מוציאים את כולו בקדושה.	כ"ג בניסן עד סוף החודש

2. אילו דברים אין נוהגים בחודש זה?

3. מדוע נהגו לקרא בפרשות הנשיאים בכל יום פרשת אותו נשיא?

פרק לד

איסור חמץ, בדיקתו, ביטולו, ביצורו ומכירתו (פרק פד)

מבוא

- **מכירת חמץ:** בגלל הפסד ממון תיקנו שיהא אדם חותם אצל הרב על שטר הרשאה ומקנהו לרב, ובזה ממנה את הרב לשליחו למכור לגוי את כל תערובת החמץ. במוצאי פסח עובר החמץ לרשות היהודי על-פי תנאי המכירה בין הרבנות לגוי.
- חמץ שעבר עליו פסח ולא נמכר, אסור בהנאה. לכן יש להקפיד לקנות אחרי פסח רק מחנות המציגה אישור שמכרה את החמץ.

אדר-ניסן

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק פד, סעיף טז, וענו על השאלות הבאות:

1. מהי תקנת חכמים לבעלי מכולות המחזיקים כמות גדולה של חמץ במחסן?
2. מה דין חמץ של גוי שעבר עליו הפסח?

פרק לה

הלכות ערב פסח (פרק פז)

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק פז, סעיפים א-יז, וענו על השאלות הבאות:

שאלות חזרה

1. עד מתי מותר לאכול חמץ בערב פסח? (סעיף א)
2. בדקו ביומן וכתבו מתי סוף זמן אכילת חמץ השנה בערב פסח?
3. מדוע אין אומרים "מזמור לתודה" בתפילת שחרית בערב פסח? (סעיף א)
4. מפני מה נוהגים הבכורים להתענות בערב פסח? (סעיף ב)
5. כיצד נוהגים הבכורים בימינו כדי לפטור עצמם מהתענית? (סעיף ב)
6. אילו פעולות עלינו לעשות בערב פסח כדי להיכנס ללא כל חשש חמץ בגופנו? (סעיף ד)
7. מדוע אסור להשליך ברחוב את החמץ? (סעיף ד).
8. כתבו כיצד נוהגים בביתכם לשרוף את החמץ בערב פסח. (פרטו מתי, איך ובמה).
9. מדוע אסור לאכול מצה בערב פסח? (סעיף ה)
10. א. מה דינו של מי שאוכל מצה בערב פסח? (סעיף ה)
ב. מה דינו של קטן בעניין זה?

11. מדוע מותר לאכול מצה עשירה (מצה הנילושה במי פירות) בערב פסח? (סעיף ה).

12. כתבו מה היא: מצה שמורה, מצה עשירה.

13. מתי אסור לעשות מלאכה בערב יום טוב ומדוע? (סעיף ו)

14. אילו פעולות אסורות ואילו מותרות בערב פסח לאחר חצות? (סעיף ח)

15. אילו דברים אסרו חכמים כדי שיאכל האדם מצה בליל פסח בתיאבון? (סעיף י)

16. העתיקו את הטבלה והשלימו את החסר.

תאריך	י"ד בניסן				י"ז בניסן			כ"א בניסן	כ"ב בניסן
ערב חג או יום טוב או חול מועד או איסרו חג									איסרו חג
מספר ימי החג	1							7	
האירוע	קורבן פסח							קריעת ים סוף	

ההכנות לליל הסדר

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק פז, סעיפים יח-כו, וענו על השאלות הבאות:

שאלות חזרה

1. הסבירו מהי "מצת מצווה" ומה היא "מצת שמורה"? (סעיפים יח-יט)
2. כתבו במה מקיימים את מצוות אכילת "מרור" בביתכם?
3. איזו בדיקה יש לעשות לעלי החסה טרם אכילתם ומדוע? (סעיף כא)
4. מהו טעם אכילת החרוסת בליל הסדר? (סעיף כב)
5. כיצד מכינים בביתכם את החרוסת? (סעיף כב)
6. מי ששכח להכין חרוסת מערב יום טוב, האם יכול להכינה ביום טוב? (סעיף כב)
7. לזכר מה אנו מניחים בקערת הסדר את הזרוע ואת הביצה? (סעיף כג)
8. לצורך מה יש להכין את מי המלח בערב חג? (סעיף כד)

פרק לו

ליל הסדר (פרק פח)

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק פח, סעיף טז, וענו על

השאלות הבאות:

1. מתי שופכים מן היין שבכוס בליל הסדר?
2. האם מותר לשתות מן היין שנשאר בכוס זו ומדוע?
3. כיצד מקיימים מנהג זה בני קהילות אשכנז?
4. כתבו כיצד נוהגים בביתכם כשמגיעים לעשר המכות?

פרק לז

דיני תפילות החג (פרק פט)

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק פט, סעיפים א-ט, וענו על

השאלות הבאות:

שאלות חזרה

1. כתבו ממתי מפסיקים להזכיר את הגשם? פרטו לפי המנהגים השונים. (סעיפים ב-ג)
2. מדוע הטועה בעניין הזכרת הגשם בתפילת מוסף של יום א' דפסח אינו חוזר? (סעיף ד)
3. עיינו במחזור של החג וכתבו היכן אנו אומרים תפילת "יעלה ויבוא" (פרטו באיזו ברכה).
4. מה דינו של מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" באחת מתפילות החג: שחרית מנחה וערבית? (סעיף ה)
5. מדוע אומרים את הלל בדילוג בימי חול המועד? כתבו שני טעמים. (סעיף ו)
6. א. האם אומרים שיר של יום בחול המועד? (סעיף ז)
ב. נמקו דבריכם.

פרק לח

מבוא למצוות ספירת העומר

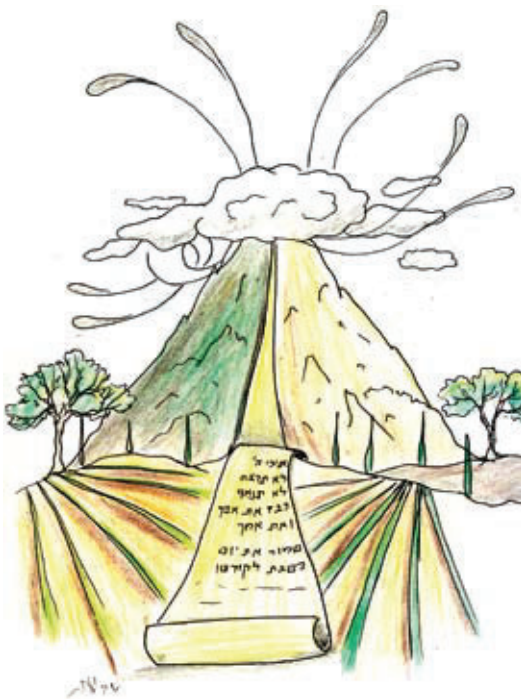
העטרה

1. מקור המצווה:

”וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ו) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהִבֵּאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: (יא) וְהִנִּיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לְרִצְנֹכְכֶם מִמִּחְרַת הַשָּׁבֹת יְנִיפְנוּ הַכֹּהֵן: (יב) וְעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תְּמִים בֶּן שָׁנָתוֹ לְעֹלָה לַה': (יג) וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן אֲשֶׁה לַה' רֵיחַ נִיחַח וְנִסְכָּה יַיִן רְבִיעִית הַהֵיזָן: ... (טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: (טז) עַד מִמִּחְרַת הַשָּׁבֹת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם” (ויקרא כג)

2. טעם מצוות ספירת העומר:

”משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה... ומפני כן... נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד... כי המנין מראה לאדם כי כל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזה שאנו מונין לעומר...” (ספר החינוך, מצווה שו).

3. "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת", איזו שבת?

"יש הרוצים (הקראים אשר אינם מאמינים בתורה שבעל פה) לטעון כי זמן ספירת העומר 'ממחרת השבת' הכוונה לשבת רגילה, אך אין זה נכון והמשמעות המקובלת שזה ממחרת הפסח, ומשמעות שבת בפסוק כאן: יום טוב, וכך ראו הסנהדרין בכל דור ודור שהיו מניפים את העומר, ביום ט"ז בניסן בין בחול בין בשבת וכן נאמר ביהושע ה': 'ויאכלו מעבור (מתבואת) הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי'" (ספר התודעה, עמוד רכב).

1. כתבו את הפסוקים המורים על מצוות ספירת העומר.
2. מהו טעם מצוות ספירת העומר לפי ספר החינוך?
3. למה הכוונה בתורה: "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת"?
4. מהי ההוכחה לכך?
5. א. מי היו הטועים בביאור משפט זה?
ב. מה הייתה טעותם?

פרק לט

בין פסח לעצרת (פרק צ)

הלכות ספירת העומר

- א. מונים משעה שמתחיל היום ולכן מונים בתחילת הלילה, אחרי צאת הכוכבים (הלילה הוא תחילת היום היהודי, כפי שנאמר: "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" (בראשית א, ה) ומתחילים למנות אור לט"ז בניסן, מוצאי החג הראשון של פסח.
- ב. אם בירך על הספירה ב"בין השמשות" חוזר וסופר בלילה ללא ברכה.
- ג. ספר החינוך כותב שטעם הספירה ממחרת יום טוב של פסח עד יום מתן תורה, להראות את הציפיה אל היום הגדול.
- ד. צריך לספור בעמידה, ובדיעבד, אם ספר בישיבה יצא ידי חובה.
- ה. צריך לספור בשפה המובנת לו.
- ו. מי שלא ספר בצאת הכוכבים, יכול לספור כל הלילה. שכח ולא ספר כל הלילה, יספור ביום למחרת בלא ברכה, ואז יוכל להמשיך לספור בשאר ימים בברכה.
- ז. מי ששכח לספור באחד מן הימים, סופר בשאר הימים בלא ברכה.
- ח. מי שמסופק אם ספר יום אחד, יספור שאר הימים בברכה.
- ט. מי שמלאו לו 13 שנה באמצע הספירה, סופר בשאר הימים בלא ברכה. ויש החולקים על כך וכל אחד ינהג לפי מנהג אבותיו.
- י. מי ששואל את חברו ב"בין השמשות" כמה ימי הספירה בלילה זה? יאמר לו אתמול היה כך וכך. שאם יאמר לו היום כך וכך, אינו יכול לחזור ולספור בברכה. אבל קודם "בין השמשות" כיוון שאינו זמן ספירה אין בכך כלום ויכול לענות לו כמה הספירה.

שאלות חזרה

1. מדוע מונים דווקא בלילה? (סעיף א)
2. מהו תחילת זמן ספירת העומר? (סעיף א)
3. דוד בירך וספר ב"בין השמשות". מה עליו לעשות? (סעיף ב)
4. דוד אינו מבין עברית. (סעיפים ג, ה)
 - א. באיזו שפה עליו לספור?
 - ב. נמקו דבריכם.
5. מי ששכח לספור ספירת העומר בתפילת ערבית, מה עליו לעשות? (סעיף ו)
6. מי ששכח ולא ספר כלל בלילה, מה עליו לעשות? (סעיף ו)
7. דוד שכח לספור ספירת העומר ולא נזכר לא בלילה ולא ביום שלמחרת, רק בתפילת ערבית שלמחרת נזכר כי דילג על יום בספירה, מה עליו לעשות? (סעיף ז)
8. מה יעשה מי שמסופק אם ספר ביום מסוים? (סעיף ח)
9. אם חברכם שואל אתכם ב"בין השמשות" כמה ימים היום לספירת העומר: (סעיף י)
 - א. כיצד עליכם להשיב לו?
 - ב. נמקו דבריכם.
10. **עיינו בסידור בנוסח ספרד ובסידור בנוסח אשכנז ומצאו את ההבדל בנוסח הספירה.**

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק צ, סעיפים ד-ז, וענו על השאלות הבאות:

11. משה הזכיר לעמוס כי היום ל"ג בעומר ואל לו לומר תחנון בתפילה.
 א. האם משה יכול להמשיך לספור?
 ב. נמקו דבריכם.
12. בתפילת ערבית גילה יוסי כי אתמול ספר מספר לא נכון, כיצד עליו לנהוג?
13. א. מה משותף בין קטן שגדל תוך ימי הספירה, לגר שנתגייר בתוך ימי הספירה?
 ב. הסבירו מדוע.

עבודה למתקדמים

- **קראו את דברי מרן השולחן ערוך, וביאור דבריו במשנה ברורה והשיבו על השאלה הבאה.**

שולחן ערוך אורח חיים, הלכות פסח, סימן תפט, סעיף ח:

"אם שכח לברך באחד מהימים, בין יום ראשון בין משאר ימים, סופר בשאר ימים בלא ברכה; אבל אם הוא מסופק אם דילג יום אחד ולא ספר, יספור בשאר ימים בברכה".

משנה ברורה, סימן תפט, סעיף קטן לה:

"יספור בשאר ימים בברכה – דאיכא (כי יש) ספק ספיקא, שמא לא דילג כלל ואם תרצה לומר שדילג, שמא הלכה כאותן פוסקים דכל יום הוא מצוה בפני עצמה".

14. מדוע מי שמסופק אם ספר יכול להמשיך לספור בברכה?

מנהגי אבלות בימי הספירה

- "אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמם, עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום, ושנאה להם רבי מאיר ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה. תנא: כולם מתו מפסח ועד עצרת" (תלמוד בבלי, מסכת יבמות, דף סב, עמוד ב).

- א. נוהגים שלא לשאת אישה עד יום ל"ג בעומר, משום שפסקו למות רק ביום ל"ד בעומר, ובני קהילות אשכנז נוהגים להתיר נישואים ביום ל"ג בעומר בלבד.
- ב. כמו כן נוהגים שלא להסתפר עד יום ל"ד בבוקר, ויש נוהגים להסתפר ביום ל"ג בעומר משום שסוברים שביום זה פסקו מלמות. ויש עוד מנהגים שונים בעניין זה וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו.
- ג. יום ל"ג בעומר זה יום ההילולה של רבי שמעון ברי-יוחאי, ומשום שציווה רשב"י לנהוג שמחה ביום זה, מרבים בשמחה ואין אומרים בו תחנון וכן בתפילת מנחה שלפניו.
- ד. נהגו ילדי ישראל לערוך שמחה של תורה סביב מדורות ביום זה. השמחה היא שמחה של תורה ולא קומזיץ סתמי.

ילדים יקרים: יש להזהר ולהשמר מהאש.

שאלות חזרה

1. כתבו מספר מנהגי אבלות הנוהגים בימים אלו.
2. באילו תאריכים אין נוהגים לשאת נשים? פרטו לפי המנהגים השונים.

3. כיצד נוהגים בביתכם בעניין גילוח ותספורת בימים אלו?

4. יובל ומיכל הלכו למשרדי הרבנות כדי לקבוע תאריך לחתונה. אולם הרב ביקש מהם לערוך את החופה רק מיום ל"ד בעומר. התדעו להסביר מדוע?

עיינו בקיצור שו"ע מקור חיים, פרק צ, סעיפים ח-ט, וענו על השאלות הבאות:

5. א. אם חל ל"ג בעומר בערב שבת, מתי מסתפרים בני קהילות ספרד?
 ב. נמקו דבריכם.

6. מהו הטעם של הנוהגים להסתפר ביום ל"ג בעומר?

7. לפי איזו שיטה אסור להסתפר ביום ל"ג בעומר?

תפזרת - ל"ג בעומר

8. לכבוד המדורות שאתם עתידים להדליק בקרוב, לפניכם רשימת נוזלים שיעזרו למדורתכם לבעור טוב יותר - חפשו אותם.

ג	ל	נ	פ	ט	ס	ש	פ
ת	פ	ו	ח	א	ד	מ	ה
י	י	ר	ת	ר	ת	נ	ה
ב	ד	ס	ו	ל	ר	ע	ע
נ	י	ו	ר	ר	י	צ	מ
ז	מ	ז	ו	ט	י	ר	ק
י	צ	ג	ד	מ	נ	מ	ל
נ	ק	ו	מ	ז	י	צ	ד

המילים: סולר, נפט, דלק, בנזין, גז, מזוט, שמן, גפרורים, לפידים, נייר, עצים, תפוח־אדמה, קומזיץ, מדורות, גץ